

Egyetem (5 fő), az óvónőképző intézet (3 fő), az egészségügyi szakiskola (1 fő), a Mosonmagyaróvári Agrártudományi Egyetem (7 fő), a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola (5 fő), az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola (5 fő) hallgatói voltak. A tábor adminisztratív ügyeit Miklóssy Lajos, a Győr-Sopron megyei KISZ-bizottság értelmiségi felelőse és Imre Mária, a győri Xántus János Múzeum munkatársa intézték. A szakmai munkát dr. Faragó Sándor, a kapuvári Múzeum igazgatója, Imre Mária, a Xántus János Múzeum munkatársa, valamint dr. Kárpáthy László és Szendrődi László, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem tudományos munkatársai irányították. A hallgatók szakmai felkészítésében sokat segített Papp Vilmos, az OKTH Észak-Dunántúli Felügyelőségének munkatársa, az Osli Tájévédelmi Körzet felelőse. A résztvevők kirándulások keretében ismerkedtek meg azokkal a területekkel, ahol még megfigyelhető a „Hany” igazi arca. Mindnyájunk számára emlékezetes program volt dr. Timaffy László néprajzkutató és Kalló Zoltán fafaragó előadása.

A gyűjtőmunkát Öntésmajor és Osli községekben illetve tájvédelmi körzetben (ez utóbbiban csak az erdészhallgatók) végeztük. Közlekedési eszközök hiányában – mindössze 6 db kerékpár állt a 26 ember rendelkezésére – távolabbi községeket nem tudtunk elérni. (Jövőre szeretnénk bekapcsolni Földsziget és Veszvény községeket is.)

A gyűjtés 8 szakcsoportban folyt. A csoportok kialakításánál a hallgatók szakmai érdeklődését és képzettségét vettük alapul.

Olyan feladatokat, kutatási célokat jelöltünk meg, melyek – a tájismeret és a múzeumi gyűjtemények ismeretében – kevésbé kutatott témák.

A szakcsoportok részletes munkája: 1–2. csoport: Az Erdészeti és Faipari Egyetem hallgatói önálló csoportként dolgoztak dr. Kárpáthy László és Szendrődi László irányításával. Kutatási területük a hagyományos erdő, telepítési lehetőségek vizsgálata és a Hanság különleges madárvilágának tanulmányozása volt. Munkájukból (jövőre folytatják) TDK dolgozat készül. 3. csoport: Gyermekjátékok gyűjtésével foglalkoztak a Soproni Óvónőképző Intézet hallgatói. Előzetesen összeállított kérdéscsoportok alapján végezték a kutatást. Rajzos ábrákkal ellátott részletes leírást készítettek az egyes játékokról. Munkájuk során kevésbé ismert, csak e vidékre jellemző játékokat nem találtak. 4. csoport: A búcsúval kapcsolatos szokások után kutattak a győri tanítóképző főiskola hallgatói. Osli híres búcsújáráshely volt, minden Mária-napon tartottak búcsút a csodatevő „Osli Mária” emlékére. A hallgatók részletes leírást készítettek, búcsúi énekeket (magnószalagon rögzítették) és számos tárgyat gyűjtöttek. 5. csoport: A tanítóképző főiskola másik csoportja a temetés körüli szokások gyűjtésével foglalkozott. Számos, kevésbé ismert virrasztó éneket sikerült rögzíteniük. 6. csoport: A műszaki főiskola hallgatói részletes térképet készítettek a temetőről. A családok temetkezési rendjét, szokásait, a sírkövek származási helyeit vizsgálták. 7–8. csoport: Az Agrártudományi Egyetem hallgatói 2 csoportban dolgoztak. Pontos leírást készítettek a vetés, aratás, betakarítás munkafolyamatairól, az ezekhez kapcsolódó szokásokról. Kutattak a jellemző állatfajták, ezek tartása, legeltetése után. Néhány érdekes népi gyógy módot is sikerült rögzíteniük. Számos, a gazdálkodással kapcsolatos tárgyat gyűjtöttek a múzeum számára.

A tábor leglényesebb gyűjtési eredményeit a KISZ Győr-Sopron megyei Bizottságának gondozásában külön kiadványban szeretnénk közzéadni.

Imre Mária

Honismereti szakkörvezetői tanfolyam Baranyában

1981-ben a Baranya megyei Művelődési Központ és a Baranya megyei Pedagógus Továbbképző Intézet közös szervezésében és rendezésében egyéves honismereti szakkörvezetői tanfolyamot indított. A tematika elkészítéséhez a Népművelési Intézet honismereti tananyagtervezetét használtuk fel, az Intézet és dr. Novák József hozzájárulásával. A tanfolyam 27 fővel indult. A jelentkezők nagyobb része pedagógus vagy népművelő volt, kisebb része középiskolai diák, akiket az iskolák külön kérésére hívtunk meg a tanfolyamra. A jelentkezők egyhetes intenzív tanfolyamon vettek részt. Ennek zárófoglalkozására minden hallgató szabadon választott témából 3–5 oldalas írást készített, amelyből mindenki a kijelölt részt megismertette társaival.

A nyári szünet után kezdődött a foglalkozás második szakasza, minden második hét csütörtökén

egy-egy egésznapos elfoglaltsággal. Sajnos, az évközi foglalkozásokon az iskolai tanulók már nem tudtak részt venni, lemorzsolódtak.

A rendelkezésre álló idő lehetővé tette, hogy tájékozódjunk a sokszintű honismereti munkáról. A tanultak alapján világosan látjuk, hogy egyrészt milyen sok szakintézmény segíti a haza jobb megismerését a honismereti mozgalomban, másrészt pedig, hogy mindenki – érdeklődési körének megfelelően – a honismereti munkának majd azzal a területével foglalkozhat, amely hozzá legközelebb áll, és amely területen a legszívesebben végzi szakkörvezetői munkáját.

Tanfolyamunkon sok minden szóba került. Gyarapodtunk közművelődési ismeretekkel, szakági művelődésmérettel. A helytörténetírás, a krónikáirás fontos alapelemeivel ismerkedtünk, de áttekintést kapunk a néprajzról, a régészetről, a műemlékvédelemről, a természetvédelemről, a természettudományokról. Az említett szakterületek mindegyikéről úgy hallottunk elvi megfogalmazásokat, hogy azoknak mindig voltak megyénkre vonatkozó hivatkozásai, ismeretközlései, nemzetiségi vonatkozásai is. Erre azért volt szükség, mert a tanfolyam hallgatói Pécsen és Baranyában kívánnak szakkört vezetni, és ehhez a helyi ismeretek nélkülözhetetlenek. A baranyai múlt és jelen figyelembevétele honismereti tanfolyamunk egyik fő elvi célkitűzése volt, s most már elmondhatjuk, hogy célunkat sikerült is elérni.

Ezenkívül megismerkedtek az országjárás, a természetjárás, az idegenvezetés módszereivel, a honismereti kiskitűzések, helytörténeti gyűjtemények rendezése elveivel, azok gyakorlati megvalósításával, s a szakkörvezetés módszertanával is. Az ilyen jellegű ismeretek bővítését több módszertani és segédanyagunk segíti, amellyel szakkörvezetőink már a tanfolyam ideje alatt gazdagodtak és néhányat még ezután fognak kapni.

Az ország egészét, tájegységeinként, filmről ismertük meg. A film, a diakép és a magnó sokat segített néprajzi ismereteink elmélyítésében. Megyénket azonban nemcsak film mutatta be, hanem módunk volt két egésznapos kiránduláson is megszemlélni megyénk népi emlékeit és műemlékeit, valamint legfőbb nemzetiségi értékeit.

A tanfolyami munka mellett szakmai gyakorlatokat is folytatott mindenki. A vizsgán a bemutatott kiselőadások bizonyították, hogy ki-ki érdeklődési körének megfelelően és egyéb elfoglaltságától függően elkészítette azt a kis dolgozatot, amely az önálló kutató-, feltáró-, gyűjtő-, rendszerező- és feldolgozó munka alkalmazásának hoganója, az ismeretek közlésére való képesség megszerzésének bizonyossága volt.

A tanfolyam dolgozatai felölelik a foglalkozásokon hallottakat. A beérkezett 20 dolgozat témaköri megoszlása: községtörténet: 2, iskolatörténet és kiállítás: 4, oktatás módszertan: 3, vasúttörténet: 1, nemzetiségtörténet: 1, néprajz: 4, (1-1 életmód, német népszokások, bányász, népi fogl. történet), életrajzkutatás: 2, természetvédelem: 2, honismeret-történet: 1.

A vizsgán a hallgatók a dolgozatukból kijelölt egy-egy részt témacsoportonként ismertették, feltett kérdésekre is válaszoltak, majd a tanfolyamon szerzett anyag ismeretéről adtak számot.

Ma már örömmel jelenthetjük, hogy a jóváhagyott tematika alapján levezetett egyéves tanfolyamon, megyénkben 20 személy szerzett képesítést honismereti szakkör vezetésére. Meggyőződésünk, hogy mind az elméleti, mind a gyakorlati szakkörvezetői munkához megkapták a szükséges ismereteket, és így remélhetjük gyümölcsöző tevékenységüket.

Tímár Irma

A történelmi hagyományok ápolása a pápai járásban

Az elmúlt évben huszadik alkalommal adott helyet Gabba és Döbrönte a hagyományossá vált városi-járási, honvédelmi, sport- és kulturális rendezvényeknek. Az évforduló alkalom arra, hogy röviden megemlékezzünk a megtett útról, a hazaszeretet, a nemzeti kultúra ápolásának és a társadalmi összefogásnak egyik élő, szép példájáról.

Mindkét község kedvelt kirándulóhelye Pápa város, valamint a környék lakosságának. Az iskolák diákjai, a természetjárók, a Bakony szerelmesei különösen nagy szeretettel látogatják a festői környezetben található és német ajkúak által lakott, vendégszeretettel, a hagyományok gondozásában példát mutató településeket. Az 1950-es években még elhanyagolt házak azóta megszépültek, a romosak helyén újak épültek és a kommunális fejlődés következtében megszűnt mind a két községből az elvándorlás. A Himfy-vár romjai ma két megújult, megszépült, tiszta és virágos községet őrizhetnek, ahol az emberek – magyarok és nem magyarok – a megváltozott új világban önmagukra találtak, megtalálták a helyüket és boldog közösségben élnek. Békességben él egymás mellett a Felvidékről érkezett magyar és a több évszázada itt élő sváb. Életük újraformálásban jelentős szerep jutott a német népdalkincs felelevenítésének, anyanyelvük és kultúrájuk ápolásának, a tevékeny népfrontmunkának, a táj szeretetének és a honismereti mozgalomnak.